

مجلس الشورى
The Shura Council
State of Qatar • دولة قطر

กลุ่มมิตรภาพ สมาชิกรัฐสภากาตาร์ กับบทบาทใหม่ระดับภูมิภาค

ชูชาติ พุฒผิง

ARAB STUDIS NO.31
MAY, 2025

กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคีกับบทบาทใหม่ระดับภูมิภาค

บทความโดย ชูชาติ พุ่มเพ็ง

นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ สำนักภาษาต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทนำ

ภายหลังการพบปะหารือระหว่าง นพ.เปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกวุฒิสภาในฐานะประธานกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย - กาตาร์ กับนางไอชา อาลี อัล-คุลไลฟี (Mrs. Aisha Ali A.T. Al-Khulaihi) อุปทูตวิชาการแทนเอกอัครราชทูตรัฐกาตาร์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2568 ณ สถานเอกอัครราชทูตรัฐกาตาร์ประจำประเทศไทยในโอกาสดังกล่าว ประธานกลุ่มมิตรภาพฯ ได้แจ้งถึงความประสงค์ในการเดินทางเยือนรัฐสภากาตาร์ในห้วงปิดสมัยประชุม พร้อมกันนี้ ยังได้แนะนำคณะกรรมการบริหารกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-กาตาร์ ชุดปัจจุบัน ประกอบด้วย นางเอมอร ศรีกังพาน สมาชิกวุฒิสภา พลตำรวจตรี อังกร คล้ายคลึง สมาชิกวุฒิสภา น.ส.ปวีตรา จิตตกิจ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรืออากาศโท ธนเดช เพ็งสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนายอมรศักดิ์ กิจชนนันทน์ สมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ระหว่างการหารือทั้งสองฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างกว้างขวาง

กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-กาตาร์ถ่ายภาพหมู่ร่วมกับนางไอชา อาลี อัล-คุลไลฟี
อุปทูตวิชาการแทนเอกอัครราชทูตรัฐกาตาร์ หลังเข้าหารือเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2568

บทความชิ้นนี้ถือเป็นการให้ข้อมูลสนับสนุนภารกิจรัฐสภาต่างประเทศ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยน การเยือนของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-กาตาร์ซึ่งเป็นวาระหลักในการพบปะหารือ ผู้เขียนต้องการนำเสนอ มุมมองสะท้อนภาพกว้างของรัฐกาตาร์อย่างครอบคลุมมิติของการเยือนในอนาคต โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้ 1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษา 2) กำเนิดกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภากาตาร์ และ 3) สถานที่สำคัญใน เมืองการศึกษา โดยจะอธิบายรายละเอียดในแต่ละหัวข้อตามลำดับดังนี้

1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษา

รัฐสภากาตาร์เป็นระบบสภาเดียว (Unicameral) เรียกว่า “สภาที่ปรึกษา” (Shura Council) มี ที่มาจากการแต่งตั้งโดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐ ต่อมา มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรปี 2004 ที่มี เจตนารมณ์เพื่อให้รัฐสภามีสัดส่วนสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษาจัดให้มีขึ้นล่าสุดเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2021 นับเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองกาตาร์ เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมานับแต่ก่อตั้งประเทศ สมาชิกสภาที่ปรึกษา มาจากการแต่งตั้งโดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐ กระทั่งมีการปรับเปลี่ยนระบบการเมืองผ่านความร่วมมือตามวิถี ประชาธิปไตย มีผลทำให้สัดส่วนที่มาของสมาชิกสภาที่ปรึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปด้วย ทั้งนี้ ที่มาของสมาชิก สภาที่ปรึกษาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ประกอบด้วย สมาชิกทั้งหมด 45 ที่นั่ง แบ่งเป็นสมาชิกจำนวน 30 ที่นั่ง มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต รวม 30 เขตเลือกตั้ง ไม่มีระบบพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง และอีก 15 ที่นั่ง มาจากการแต่งตั้งโดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ 2004 มาตรา 77 ที่ระบุว่า “องค์ประกอบของสภาที่ปรึกษามีจำนวนรวมทั้งสิ้น 45 ที่นั่ง โดยสัดส่วนสองในสามมาจากการเลือกตั้ง สัดส่วน ที่เหลือมาจากการแต่งตั้ง”

อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งทั่วไปครั้งประวัติศาสตร์นี้ มีผู้สมัครลงชิงเก้าอี้สมาชิกสภาที่ปรึกษา รวมทั้งสิ้น 234 คน ในจำนวนนี้มีผู้สมัครสตรีเพียง 28 คน โดยเป้าหมายสำคัญคือการคว่ำที่นั่งใน รัฐสภาที่กำหนดไว้ 30 ที่นั่ง ดังที่กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้ ขณะที่ยอดของผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษาครั้งนี้ดูไม่สอดคล้องกับบรรยากาศที่หน่วยงานกำกับดูแลการเลือกตั้งพยายาม โหมโรงยาวนานกว่า 2 ปี เพราะยอดผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีเพียงร้อยละ 63.5 อาจมองได้ว่า ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับแนวทางเมืองที่เปลี่ยนไปจากเดิม หรือความตื่นตัวทางการเมืองและ การเข้าสู่อำนาจผ่านการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่สังคมไม่คุ้นชิน เหตุเพราะบทบาทของสภาที่ปรึกษานับตั้งแต่ ก่อตั้งประเทศเป็นการใช้อำนาจโดยสถาบัน มีเจ้าผู้ครองรัฐทรงงานบริหารประเทศอย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว ทำให้ประชาชนยังไม่เห็นภาพความชัดเจนกับระบบใหม่ผ่านระบบตัวแทนที่มุ่งหมายเพื่อสร้างอำนาจและ รักษาผลประโยชน์ของแต่ละเขตพื้นที่อย่างที่รับรู้กัน ผู้เขียนจึงตั้งสมมติฐานว่า มีปัจจัยใดที่ทำให้กาตาร์ต้อง ปรับปรุงระบบการปกครองภายในประเทศ

บรรยากาศการเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษาครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองกาตาร์เมื่อปี 2021

กรณีนี้ ผู้เขียนมองถึงผลกระทบเชิงระบบการปกครองผ่านตัวแปรที่เกิดขึ้นกับมิติสังคม เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกระจายรายได้อย่างไม่เป็นธรรม การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาเหล่านี้เรื้อรังยาวนานจนส่งผลกระทบต่อการเมืองระดับประเทศและระดับภูมิภาค เห็นได้จากปรากฏการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองภายในภูมิภาคอย่างกรณีการปฏิวัติภาคประชาชนหรือที่รู้จักในชื่อ “อาหรับสปริงส์” อันมีรากเหง้า

มาจากการสืบทอดอำนาจของผู้ปกครอง ส่งผ่านมาถึงกลุ่มอำนาจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประชาชนออกมาเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองดังที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศในภูมิภาคทั้ง อิรัก ซีเรีย ลิเบีย ตูนิเซีย อียิปต์ บาห์เรน โดยปัจจัยเหล่านี้ทำให้กาตาร์ต้องปรับแนวคิดการเมืองให้สอดคล้องกับสังคมโลก การสะท้อนภาพการเลือกตั้งไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงการปฏิรูประบบการเมืองผ่านการมีส่วนร่วมของชาวกาตาร์เท่านั้น แต่ยังส่งสัญญาณไปถึงการรับรู้ของประชาคมโลกและองค์กรระหว่างประเทศเพื่อหวังให้เกิดการยอมรับ เพราะระยะหลังกาตาร์มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศอย่างโดดเด่น โดยเฉพาะประเด็นความมั่นคง การสร้างสันติภาพ และการแสวงหาพันธมิตร เพื่อให้กาตาร์มีอำนาจต่อรองและชิงความได้เปรียบเชิงผลประโยชน์ประเทศและโลกมุสลิมโดยรวมได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยการขยายอิทธิพลด้านเศรษฐกิจและมีบทบาทด้านการทูตในระดับภูมิภาค การปฏิรูปการปกครองจึงมีความหมายมากในมุมมองของแนวคิดเสรีประชาธิปไตย กาตาร์จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของภาคพลเมือง อีกทั้งปัจจัยภายนอกเชิงดุลแห่งอำนาจบนพื้นฐานการถ่วงดุลอำนาจในทางภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitics) เพราะภูมิภาคตะวันออกกลางนับเป็นศูนย์กลางผลประโยชน์ของหลายประเทศและหลายกลุ่มอำนาจ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลกาตาร์แสดงบทบาทนำและเข้าเป็นตัวกลางในหลายเวทีทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี ขณะเดียวกัน เราไม่เคยเห็นบทบาทการขับเคลื่อนความ

ร่วมมือผ่านองค์กรนิติบัญญัติอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ยิ่งการส่งเสริมความร่วมมือผ่านคณะผู้แทนจากรัฐสภา
กาทาร์ยังมีความโดดเด่นอย่างมีนัยสำคัญ

กระทั่งมาถึงปี 2019 หลายประเทศในภูมิภาคเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่
ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ การแสวงหาแนวร่วมหรือหุ้นส่วนยุทธศาสตร์จึงไม่จำกัดอยู่เพียง
ด้านเศรษฐกิจหรือการค้าเท่านั้น เนื่องจากกระเป๋ายาโลกกำลังเข้าสู่ระเบียบใหม่แบบหลายขั้วอำนาจ การสร้าง
พันธมิตรจึงนับเป็นนโยบายต่างประเทศของกาตาร์ซึ่งทุกองค์กรพร้อมอ้าแขนรับ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ การประชุม
คณะมนตรีบริหาร APA ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 25-28 ตุลาคม 2019 จัดขึ้น ณ เมืองริเซ (Rize) สาธารณรัฐตุรเคีย
หนึ่งในระเบียบวาระการประชุมดังกล่าวมีวาระการพิจารณารับรองสมาชิกภาพของรัฐสภากาตาร์และติมอร์-เลสเต
อยู่ด้วย โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้รับรองความเป็นสมาชิกภาพของทั้งสองประเทศ มีผลให้ทั้งสองประเทศ
ได้เป็นสมาชิกตามธรรมนูญขององค์กรอย่างเป็นทางการ

บรรยากาศการแสดงความยินดีในโอกาสที่กาตาร์ได้สถานะสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาเอเชียในปี 2019

จากภาพข้างต้นทำให้ทราบว่า รัฐสภากาตาร์มีนโยบายส่งเสริมภาพลักษณ์ในระดับพหุภาคีผ่านองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ทำให้เกิดกระบวนการต่อยอดตามกลไกที่รัฐสภากำหนดจนสามารถสร้างพลวัตการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารงานและดำเนินกิจกรรมของรัฐสภาได้ดี กรณีนี้ทำให้เกิดประเด็นคำถามว่า กลุ่มมิตรภาพกาตาร์เริ่มก่อตั้งเมื่อใดและมีระบบการบริหารอย่างไร ผู้เขียนจะอธิบายรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

2) กำเนิดกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภากาตาร์

สำหรับหัวข้อนี้เน้นมุมมองเกี่ยวกับรัฐสภาเป็นสำคัญ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับภารกิจและบทบาทหน้าที่ของข้าราชการสังกัดรัฐสภาและสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมบทบาทรัฐสภาไทยด้านความร่วมมือในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศ โดยอาศัยกลไกที่รัฐสภามีอยู่ผ่านการเยือน-รับเยือนระหว่างกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยกับรัฐสภาประเทศคู่กลุ่มล่าสุด รัฐสภาไทยมีการตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-กาตาร์ จึงกล่าวได้ว่าขณะนี้ เป็นชุดแรก เพราะที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-กาตาร์ได้ครบสัดส่วนตามระเบียบที่กำหนดไว้

รัฐสภากาตาร์มองปรากฏการณ์นี้ว่าเป็นเรื่องสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากการทูตแนวใหม่ผ่านอำนาจนิติบัญญัติ หวังให้รัฐสภามีกลไกสร้างความสัมพันธ์กับรัฐสภาต่างประเทศ จึงเป็นเหตุผลและที่มาของการตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภากาตาร์ขึ้นในช่วงต้นปี 2019

บรรยากาศการประชุมสภาที่ปรึกษาการทูตพิจารณาให้ความเห็นชอบการตั้งกลุ่มมิตรภาพ

ผู้เขียนขอเล่าบรรยากาศการประชุมฯ เพื่อพิจารณาญาติให้ความเห็นชอบการตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2562 มีระเบียบวาระการประชุมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทบาทความร่วมมือระหว่างรัฐสภาภาคใต้กับรัฐสภาต่างประเทศ โดยเป็นการพิจารณาญาติให้ความเห็นชอบและรับรองการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกสร้างความร่วมมือและส่งเสริมความสัมพันธ์ระดับรัฐสภาอย่างครอบคลุมทุกมิติ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือและผลประโยชน์ระหว่างกันผ่านกลไกของสถาบันนิติบัญญัติ ทั้งนี้ ที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบการตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้ที่ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค ดังนี้

- ก. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้-อาหรับ
- ข. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้-เอเชีย
- ค. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้-แอฟริกา
- ง. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้-ยุโรป
- จ. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้-ประเทศละตินอเมริกาและแคริบเบียน
- ฉ. กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาภาคใต้ - สหรัฐอเมริกา - แคนาดา - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์

หลังจากนั้น ประธานสภาที่ปรึกษาได้อภิปรายสรุปญัตติดังกล่าว โดยเน้นย้ำให้สมาชิกฯ ทุกคนมีสิทธิเลือกสมัครเข้ากลุ่มต่าง ๆ ได้ด้วยความสมัครใจ และให้สมาชิกในกลุ่มนัดประชุมร่วมกันเพื่อเลือกประธานของแต่ละกลุ่ม ให้ถ้อยแถลงที่ประชุมเลือกประธานกลุ่มโดยเลือกกันเองและถือเป็นที่สุด การเลือกเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มมิตรภาพนั้นสะท้อนผ่านแนวคิด มุมมอง ภูมิหลัง ความมุ่งมั่นตั้งใจ และคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์ของประเทศเป็นที่ตั้ง โดยผู้ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มมิตรภาพต้องมีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี เพื่อความสะดวกในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกรัฐสภาต่างประเทศ

นอกจากนี้ ในคราวการประชุมสภาที่ปรึกษาหารือดังกล่าว มีการอภิปรายเกี่ยวกับกรอบอำนาจหน้าที่และสถานะของกลุ่มมิตรภาพในฐานะคณะกรรมการที่ประกอบกันขึ้นโดยอภิปรายเกี่ยวกับอำนาจและความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งอยู่ในสถานะใด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันโดยเฉพาะผลพวงการใช้บังคับที่ถือว่าเกี่ยวเนื่องกันกับช่วงเวลาขณะนั้น เพราะสภาที่ปรึกษาภาควิชาการกำลังเตรียมความพร้อมการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ 140 และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 6-10 เมษายน 2562 พอดี ทำให้เกิดข้อสงสัยจากสมาชิกว่า การตั้งกลุ่มมิตรภาพจะผูกโยงภารกิจเฉพาะในการประชุมสหภาพรัฐสภาเพียงวาระเดียวหรือไม่ ประธานสภาที่ปรึกษาได้กล่าวตอบชัดเจนถึง

สถานะของกลุ่มมิตรภาพวาระนี้ให้มีสถานะถาวรจนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของสมาชิกสภาที่ปรึกษาที่ใช้อำนาจแต่ละชุด

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในสภาชุดที่แล้วสืบเนื่องเรื่อยมาจนถึงสภาชุดปัจจุบันและจะส่งต่อไปยังสภาชุดใหม่ในอนาคต กรณีนี้ทำให้ทราบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาที่ปรึกษาจะยังคงยึดถือตามแนวปฏิบัติเหมือนเช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เพราะกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภากาตาร์ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงบทบาทการส่งเสริมความสัมพันธ์และกระชับความร่วมมือกับมิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง สมาชิกหลายคนให้น้ำหนักกับบทบาทกลุ่มมิตรภาพในมิติการส่งผ่านประสบการณ์การพัฒนาประเทศของกาตาร์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งเป็นเวทีประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมการเมืองและระบบรัฐสภาของประเทศ

หลังจากทราบข้อมูลภาพรวมด้านการเมืองในระบบรัฐสภาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพแล้ว ผู้เขียนขอพาผู้อ่านไปเยือนสถานที่สำคัญภายในเมืองการศึกษา เหตุเพราะพื้นที่แห่งนี้ถือเป็นแลนด์มาร์กของประเทศ หวังสร้างความโดดเด่นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างชาญฉลาด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3. สถานที่สำคัญในเมืองการศึกษา

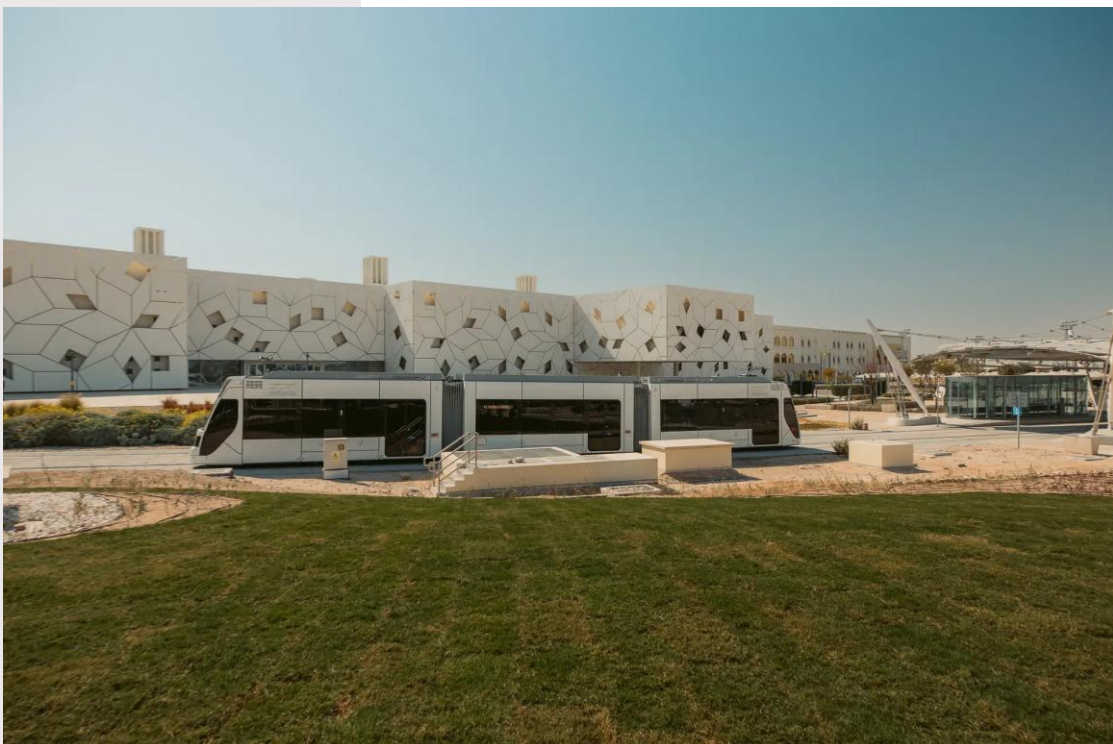
ชาวกาตาร์ภาคภูมิใจกับนโยบายเพิ่มศักยภาพและขีดสมรรถนะของคนในชาติผ่านระบบการศึกษา ดังนั้น การเยี่ยมชมเมืองการศึกษา (Education City) หรือ ศูนย์กลางการศึกษาของกาตาร์จึงนับเป็นจุดหมายสำคัญของการเยือนกาตาร์ในอนาคตอันสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศที่มีแนวคิดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบจนทำให้พื้นที่แห่งนี้กลายเป็นแหล่งศูนย์กลางของสถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลกซึ่งตั้งรวมกันอยู่ในพื้นที่เดียว

โครงการนี้เปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2003 โดยมีการพัฒนาขยายเมืองอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เมืองนี้มีวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษาอันเลื่องชื่อของโลก และสถาบันวิชาการและการวิจัย สถาบันเทคโนโลยี ศูนย์รวมสถาบันกลุ่มธุรกิจเกิดใหม่ ศิลปะ วัฒนธรรม อุดมด้วยการสะท้อนภาพอารยธรรม และอื่น ๆ อีกมากมาย

เมืองการศึกษาแห่งนี้มีขนาดพื้นที่รวม 12 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก 8 สถาบัน และมหาวิทยาลัยที่เป็นหน้าตาของประเทศรวม 1 แห่ง ประกอบด้วย

1. มหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน
2. มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์
3. มหาวิทยาลัยนอร์ทเวสตัน
4. มหาวิทยาลัยเท็กซัส
5. มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย คอมมอนเวลท์
6. มหาวิทยาลัยเอช เอ ซี ปารีส
7. วิทยาลัยแพทยศาสตร์เวล คูเนลล์
8. มหาวิทยาลัยฮะมัด บินคอลีฟะห์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยอันเลื่องชื่อของกาตาร์

การวางผังเมืองสำหรับใช้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมีจุดเด่นทางกายภาพที่สำคัญ อาทิ โรงเรียนปทุมวิไล สถาบันวิจัยวิชาการ หอสมุดแห่งชาติ สนามฟุตบอลที่เคยใช้ในคราวการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายซึ่งกาตาร์ได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกครั้งประวัติศาสตร์เมื่อปี 2022 ภายในสถานที่แห่งนี้มีการจัดแต่งความลงตัวด้วยธรรมชาติที่สวยงาม มีสวนพฤกษศาสตร์ อีกทั้งอาคารประกอบที่ออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมอันงดงามดึงดูดสายตาชวนให้หลงใหล อาทิ พิพิธภัณฑ์อาหรับ (ศิลปะสมัยใหม่) ศูนย์แสดงสินค้า หอแสดงงานปฏิมากรรม สวนสาธารณะออกซิเจน พื้นที่จัดกิจกรรมหรือจัดงานเลี้ยงกลางแจ้ง (Outdoor) สนามม้า มัสยิดกลาง รวมทั้งศูนย์จัดการประชุม และสโมสรกอล์ฟ ปัจจุบันเมืองการศึกษานี้มีนักเรียน นิสิต นักศึกษาราว 10,600 คน จาก 90 สัญชาติ

กาตาร์ใช้เวลากว่า 2 ทศวรรษทุ่มเทความพยายามเพื่อยกระดับการศึกษาภายในประเทศหวังปูทางสู่การพัฒนาคนและสังคมรุ่นใหม่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีนัยสำคัญ เห็นได้จากแนวคิดการวางผังเมืองเพื่อรองรับการศึกษาระดับโลกภายใต้การบริหารงานของกองทุนกาตาร์ ที่สนับสนุนการลงทุนเพื่อให้กาตาร์มีระบบการศึกษาเปิดกว้างสำหรับผู้เรียนด้วยการเชิญสถาบันการศึกษาระดับโลกเข้ามารวมอยู่พื้นที่เดียวกันจนกลายเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากพื้นที่ของเมืองการศึกษามีคุณมากกว่าคำว่าเรียนหรือศึกษา หากใครได้สัมผัสเที่ยวชมเมืองจะเห็นว่ามีย่านที่เป็นเอกลักษณ์ทั้งสาธารณูปโภค พื้นที่ันทนาการ สนามกีฬา ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและมรดกอันทรงคุณค่า ดังนี้

ก. มุญดาติละห์

ศูนย์รวมนักศึกษาศาสนี เป็นอาคารทันสมัยที่เน้นการออกแบบรองรับการเรียนรู้และการปฏิบัติศาสนกิจของนักศึกษาศาสนี ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสตรีทั้งในมิดิศาสนาและสังคมทุกช่วงวัย

ข. สวนออกซิเจน

เป็นสวนสาธารณะที่เน้นการพักผ่อน หรือกิจกรรมออกกำลังกายเพื่อผ่อนคลาย มีลู่วิ่ง สนามวอลเลย์บอล สามารถใช้พื้นที่ได้ทั้งครอบครัวเนื่องจากมีไฟส่องสว่างครอบคลุมทั่วพื้นที่ อีกทั้งมีสนามเด็กเล่นอยู่ท่ามกลางน้ำตกที่รังสรรค์ไว้อย่างลงตัว

ค. มุลตะกอ

ประกอบด้วยอาคารเดี่ยววางเรียงกันและแบ่งส่วนพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมพบปะของกลุ่มนักศึกษา มีขนาดพื้นที่ใช้สอยรองรับนักศึกษาราว 10,000 คน พื้นที่แห่งนี้นับเป็นศูนย์กลางกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่ม สร้างการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เห็นได้จากการออกแบบที่มีแรงบันดาลใจยึดโยงกับตลาดโบราณที่อยู่ในเมืองต่าง ๆ ในโลกอาหรับ หวังสร้างบรรยากาศตามวิถีชาวอาหรับเน้นความรักปรองดองสร้างความผูกพันแบบกัลยาณมิตร

ง. หอสมุดแห่งชาติกาตาร์

เป็นอีกหมุดหมายสำคัญที่น่าเยี่ยมชมเนื่องจากการออกแบบอาคารหอสมุดเน้นรูปทรงโดเด่นดูแปลกตา ลักษณะรูปแบบอาคารคล้ายกระดาดสองแผ่นประกบมุมทั้ง 4 ด้าน เปิดให้โชนกลางโปร่งสูงเหมือนช่องอากาศ ยอดกลางทำมุมตรงกับพื้นล่าง สร้างจินตนาการอิสระผ่อนคลาย

หอสมุดนี้มีพื้นที่ใช้สอยราว 45,000 ตารางเมตร มีการแบ่งโซนพื้นที่ชัดเจนโดยเฉพาะห้องเรียนรู้แบบส่วนตัวและแบบกลุ่ม พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันโดยเฉพาะการจัดวางเครื่องคอมพิวเตอร์ที่กระจายทั่วไปราว 465 จุด พร้อมห้องโถงกลางสำหรับจัดกิจกรรมวิชาการรองรับผู้เข้าร่วมได้ 120 ที่นั่ง ภายในอาคารหอสมุดมีจุดบริการร้านค้าจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งร้านกาแฟเปิดให้บริการ

จ. มัสยิดกลาง

ความโดดเด่นของมัสยิดกลางในเมืองการศึกษาแห่งนี้เป็นผลงานของอาจารย์ภูอฮา อัลฮัยดีย์ สถาปนิกชาวอิรัก เน้นการออกแบบให้สะกดสายตาด้วยหอแฝดสูงตระหง่านเรียงขนานกัน มีจิตรกรรมอักษรภาษาอาหรับบนดาดำเรียงไล่ระดับเพื่อดึงดูดทุกสายตาให้มองจากล่างไปยังจุดสูงสุดของหอ ภาพถ่ายของมัสยิดใช้เสาหลัก 5 ต้น หมายถึงองค์ประกอบหลักของศาสนาอิสลาม พื้นที่รอบมัสยิดมีจุดปล่อยน้ำพุพุ่งสูงท่ามกลางธรรมชาติของสวนอันอุดมสมบูรณ์ สะท้อนความงดงามของน้ำพุที่กล่าวไว้ในคำภีร์อัลกุรอาน อาทิ น้ำจิตบริสุทธิ์ เหล้า น้ำผึ้ง และนม มัสยิดแห่งนี้ได้รับรางวัลอาคารประกอบศาสนกิจในเทศกาลทัศนศิลป์สถาปัตยกรรมนานาชาติจัดขึ้น ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี 2015

ฉ. พิพิธภัณฑ์อาหรับ

เป็นพิพิธภัณฑ์หุ้รหาระดับสากล รวบรวมศิลปะร่วมสมัยไว้มากมาย เน้นศิลปกรรมและประติมากรรมอาหรับเพื่อปลูกฝังความหวงแหนและผูกพันกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อารยธรรมอาหรับ

ช. อัลชะกอบ

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของกาตาร์ที่เน้นเกี่ยวกับการดูแลรักษาม้าสายพันธุ์อาหรับ นับเป็นวัฒนธรรมที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นผ่านแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ เรียนรู้ โดดเด่น และมีอารยธรรม พื้นที่แห่งนี้รวมทุกเรื่องเกี่ยวกับม้าสายพันธุ์อาหรับ หวังให้ทุกคนได้สัมผัสมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของประเทศ อัลชะกอบนี้มีพื้นที่ใช้สอยราว 980,000 ตารางเมตร สร้างเส้นโค้งดูผ่านแนวคิดการออกแบบอาคารตามรูปทรงของเกือกม้าที่งดงาม

ซ. สนามฟุตบอลโลก ณ เมืองการศึกษา (The Education City Stadium)

สนามแห่งนี้ห่างจากใจกลางกรุงโดฮาราว 7 กิโลเมตร มีขนาดความจุ 44,667 ตารางเมตร ในพื้นที่รายล้อมด้วยมหาวิทยาลัยชั้นนำและมีชื่อเสียงหลายแห่งในเมืองการศึกษา สนามแห่งนี้เคยใช้สำหรับการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบแบ่งกลุ่มในรอบ 16 ทีม และรอบ 8 ทีมสุดท้าย (quarter final) ออกแบบให้มีการไล่ระดับเว้นช่องให้เห็นรอยหยักด้วยวัสดุที่สะท้อนแสงแวววับจับเงา ใช้การเล่นแสงสวยงามตามการเคลื่อนไหวของดวงอาทิตย์ ปัจจุบันสนามแห่งนี้ได้ปรับลดขนาดความจุให้เหลือครึ่งเดียวเพื่อเปิดเป็นพื้นที่ออกกำลังกายและนันทนาการของนักศึกษารวมทั้งทีมกีฬาของมหาวิทยาลัย

บทสรุป

กาตาร์เดินทางสู่การเป็นเมืองตามวิถีประชาธิปไตยด้วยการปรับแก้ที่มาของสมาชิกสภาที่ปรึกษาเพื่อสร้างการยอมรับในเวทีโลก เนื่องจากกาตาร์มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบด้วยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน หวังยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้ดีขึ้นผ่านนโยบายรัฐสวัสดิการ เพื่อบรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนจนทำให้กาตาร์สามารถจัดการเลือกตั้งครั้งแรกได้สำเร็จในปี 2021

ทว่าสมาชิกสภาที่ปรึกษาชุดปัจจุบัน (สัดส่วนสองในสามมาจากการเลือกตั้ง) กำลังจะหมดวาระลงในเดือนตุลาคม 2025 ทำให้รัฐบาลกาตาร์จัดให้มีการออกเสียงประชามติขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2024 เพื่อสอบถามความเห็นของประชาชนว่าเห็นด้วยหรือไม่กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษา เนื่องจากชาวกาตาร์ไม่ตอบสนองต่อรูปแบบการเลือกตั้งเท่าที่ควร ผลการลงประชามติอย่างเป็นทางการ มีดังนี้ จำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติร้อยละ 90.6 เห็นด้วยให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่ประกาศใช้ในปี 2004 เกี่ยวกับที่มาของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยให้กลับไปใช้วิธีการแต่งตั้งโดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐตามธรรมเนียมปฏิบัติเช่นเดิม

กรณีข้างต้นผู้เขียนมองว่า การเลือกตั้งทั่วไปของกาตาร์เป็นเรื่องที่น่าสนใจ กาตาร์เป็นประเทศเล็กมีประชากรที่เป็นชาวกาตาร์เพียง 2.9 แสนคน ขณะที่ประชากรแฝงสูงถึง 2.9 ล้านคน หากมองมิติด้านเศรษฐกิจพบว่ากาตาร์มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ มีรายได้หลักจากแหล่งพลังงานทั้งก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน ส่งผลให้รายได้ต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การที่บทบาทของผู้ปกครองที่อุดมด้วยคุณธรรมและศีลธรรมทำให้ทุกภาคส่วนยอมรับการปกครองแบบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ลักษณะสังคมเช่นนี้ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ ไม่มีการบ่อนทำลายหรือการแบ่งฝ่ายสร้างมายาคติแบบยึดโยงอุดมการณ์ทางการเมือง เราจึงไม่เห็นกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาหรือการเรียกร้องทางการเมืองในประเทศ

อย่างไรก็ดี การขับเคลื่อนบทบาทอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การเมืองโลกและตัวแปรเชิงดุลแห่งอำนาจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้บทบาทการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาที่ปรึกษาต้องขยายขอบเขตออกมาในระนาบกว้างมากขึ้น ไม่เพียงการทำหน้าที่ตรากฎหมายเท่านั้นแต่มีบทบาทส่งเสริมความสัมพันธ์กับสมาชิกรัฐสภาต่างประเทศผ่านกลไกของรัฐสภาที่เรียกว่า “กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภา” ซึ่งขอบเขตอำนาจของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภากาตาร์ครอบคลุมระดับภูมิภาค ไม่จำกัดเพียงประเทศคู่กลุ่มระดับทวีปาศิกรณีนี้ทำให้มองได้ว่าบทบาทรัฐสภากาตาร์เน้นภาพความร่วมมือระดับภูมิภาค อันมีผลต่อนโยบายการบริหารประเทศที่ต่อเนื่อง มีเสถียรภาพควบคู่ไปพร้อมกับแนวทางการทูตรัฐสภาโดยเฉพาะประเด็นที่สมาชิกรัฐสภาทั้งสองประเทศให้ความสำคัญร่วมกัน อาทิ ธุรกิจการบิน การศึกษา การสาธารณสุข และการท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

หนังสือพิมพ์บ้านเมือง,2568 “กลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย - กาตาร์ เข้าหารืออุปทูตรักษาการแทน
เอกอัครราชทูตรัฐกาตาร์ ประจำประเทศไทย เพื่อกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น ”
จากเว็บไซต์ <https://www.banmuang.co.th/news/politic/427818>
เว็บไซต์แหล่งข้อมูล (ภาษาอาหรับ)

- <https://lusailnews.net/article/12/02/2019/%C2%AB%D8%A7%D9%84%D8%B4%D9%88%D8%B1%D9%89%C2%BB-%D9%8A%D8%B4%D9%83%D9%84-%D9%85%D8%AC%D9%85%D9%88%D8%B9%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AF%D8%A7%D9%82%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B7%D8%B1%D9%8A%D8%A9-%D9%85%D8%B9-%D8%A8%D8%B1%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%B4%D9%82%D9%8A%D9%82%D8%A9-%D9%88%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AF%D9%8A%D9%82%D8%A9>
- <https://www.qf.org.qa/ar/community/education-city-stadium>
- https://www.diwan.gov.qa/about-qatar/constitution?sc_lang=ar-QA#:~:text=%D9%88%D9%81%D9%8A%2029%20%D8%A3%D9%83%D8%AA%D9%88%D8%A8%D8%B1%202024%D8%8C%20%D8%A3%D8%B5%D8%AF%D8%B1,%D8%B9%D9%84%D9%89%20%D8%A7%D9%84%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B1%20%D8%A7%D9%84%D8%AF%D8%A7%D8%A6%D9%85%20%D9%84%D8%AF%D9%88%D9%84%D8%A9%20%D9%82%D8%B7%D8%B1.